

Pedagogisch beleidsplan Gastouderopvang

1. Algemene organisatie van de gastouderopvang

1.1. Wat is gastouderopvang?

Gastouderopvang is de opvang van kinderen in de eigen woning van de gastouder. Het kind draait mee in het gezin van de gastouder, waarbij wel rekening gehouden wordt met de opvoedingswensen de vraagouders.

De gastouder kan met de vraagouder individuele afspraken maken over de pedagogische invulling van de opvang. De taak van het gastouderbureau ligt hierbij vooral op het scheppen van goede voorwaarden en de begeleiding en bewaking van elke specifieke koppeling.

Gastouders zijn niet in loondienst van het gastouderbureau. Ze melden zich aan bij het gastouderbureau om tegen een vergoeding opvang te leveren aan gastkinderen. Afspraken hierover worden vastgelegd in een overeenkomst tussen gastouder en gastouderbureau. Gastouders geven zelf aan hoeveel kinderen ze op willen vangen en welke tijden ze beschikbaar zijn. Het maximaal aantal op te vangen kinderen in 6 inclusief de eigen kinderen onder de tien jaar.

1.2 Pedagogische doelstelling

Kinderen ontwikkelen zich tot evenwichtige mensen die hun eigen talenten onderkennen en benutten. Om het kind een zo optimaal mogelijke ontwikkelingskans te bieden, creëren wij een omgeving die er voor zorgt dat de kinderen zich prettig voelen, vertrouwen hebben in hun eigen kunnen, voor zichzelf op leren komen, respect ontwikkelen voor zichzelf en voor anderen, positief in de maatschappij staan en zelfstandig en sociaalvaardig zijn.

1.3 Visie op ontwikkeling en opvoeding

Ieder kind is uniek. Het bezit een drang zich te ontwikkelen. Hij doet dat op z'n eigen manier op basis van aanleg en temperament. Wij werken volgens de principes van de interactietheorie. De eigen inbreng van het kind wordt samen met de inbreng van de gastouder tot één geheel gevormd. Voorwaarde voor het optimaal kunnen ontwikkelen is: dat het kind zich veilig, geborgen en begrepen voelt.

1.4. Visie gastouderopvang.

De visie op gastouderopvang hangt nauw samen met de visie op de ontwikkeling van kind. Wanneer de omgeving medebepalend is voor de ontwikkeling van het kind, houdt dit in dat ook gastouders, als medeopvoeders hierin een rol spelen. Kinderen horen ook bij de gastouder een gevoel van warmte, geborgenheid en veiligheid te ervaren. Elk kind is uniek en heeft recht op stimulerende ondersteuning en persoonlijke aandacht van de gastouder. De taak van het gastouderbureau ligt hierbij vooral op het scheppen van goede voorwaarden en de begeleiding en bewaking van elke specifieke koppeling.

1.5 Kenmerken van de gastouderopvang.

Deze vorm van opvang heeft een aantal specifieke kenmerken, waardoor zij zich onderscheidt van opvang in een kinderdagverblijf:

- De opvang is bij de gastouder thuis.
- Bij de gastouderopvang mogen er in een groep van 0-4 jaar maximaal 5 kinderen tegelijk aanwezig zijn, waarbij eigen kinderen moeten worden meegeteld. Van die 5 kinderen mogen maximaal 4 kinderen van 0 en 1 jaar aanwezig zijn, waarvan maximaal 2 kinderen van 0 jaar.
- Bij de gastouderopvang mogen er in een groep van 0 tot 13 jarigen maximaal 6 kinderen tegelijk worden opgevangen, waarbij de eigen kinderen tot 10 jaar moeten worden meegeteld. Van die 6 kinderen mogen maximaal 4 kinderen van 0 en 1 jaar aanwezig zijn, waarvan maximaal 2 kinderen van 0 jaar.
- De opvang is flexibel en kan daardoor tegemoet komen aan de specifieke wensen van de vraagouder.
- De leeftijd van de kinderen kan variëren van 0 jaar tot einde basisschoolleeftijd.
- De opvang kan plaatsvinden bij de gastouder thuis.
- De gastouder voldoet aan de door het gastouderbureau opgestelde selectiecriteria.
- De vraagouder kan zelf kiezen op praktische en organisatorische motieven, waarbij de vraagouder eindverantwoordelijk blijft.

1.6 Voorwaarden en kwaliteitsbewaking van de opvang

Het gastouderbureau streeft naar kwalitatief goede opvang. Om die kwaliteit te bewaken heeft het gastouderbureau de volgende werkwijze:

- De gastouder is op de hoogte van de wijze waarop de vraagouder verzekerd is tegen ziektekosten. De vraagouder verleent de gastouder vrijheid van handelen m.b.t. het bezoeken van een dokter.
- Beide partijen zijn verplicht een aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten en het polisnummer in te vullen op het inschrijfformulier.
- De vraagouder dient zich te houden aan de afgesproken breng- en haaltijden.
- Met zowel de vraag- als gastouder wordt een overeenkomst gesloten met de Stichting Kinderopvang Rolde. Er geldt een opzegtermijn van minimaal vier weken.
- Alvorens de opvang gaat starten, heeft de bemiddelingsmedewerkster i.v.m. de kwaliteitsbewaking een risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid uitgevoerd.
- Alle informatie met o.a. regels en richtlijnen m.b.t. het gastouderbureau zijn te vinden in de brochure "Gastouderopvang". De bemiddelingsmedewerkster is er verantwoordelijk voor dat de vraag- en gastouders hiervan kennis hebben genomen.

1.7 Wennen

Met behulp van een gewenningsperiode proberen vraag- en gastouder ervoor te zorgen dat een kind zich snel veilig en vertrouwd voelt in de nieuwe omgeving. We verwachten van ouders dat ze duidelijke afspraken maken over de wenperiode.

1.8 Continuïteit

Kinderen hechten zich aan vertrouwde personen en omstandigheden. Hoe beter het kind zich gehecht heeft, hoe veiliger het zich voelt. Wij streven daarom naar zo min mogelijk wisselingen in opvangadressen en een zo groot mogelijke regelmaat in de opvang.

2. De ontwikkeling van kinderen

Wat een kind nodig heeft om zich optimaal te ontwikkelen, wordt bepaald door de ontwikkelingsfase waarin het verkeert. Enig inzicht in deze verschillende ontwikkelingsfasen kan de gastouder helpen het kind dat te bieden wat het in de betreffende fase nodig heeft. Hieronder worden per leeftijdsgroep de ontwikkelingen geschetst van de volgende drie ontwikkelingsgebieden: lichamelijk, verstandelijk en sociaal-emotioneel. Het is wel belangrijk zich te realiseren dat niet elk kind zich in hetzelfde tempo ontwikkelt.

2.1 De ontwikkeling van 0 tot ongeveer 1.5 jaar

Lichamelijk

De lichamelijke verzorging en hygiëne spelen een belangrijke rol in deze leeftijdsfase.

Tijdens het koppelingsgesprek worden deze zaken vastgelegd voor zover aan de orde, zoals verschonen, handen wassen, tandenpoetsen, voeding, eventueel medicijngebruik, kleding, slapen en omgang met huisdieren. Verder is de zuigbehoefte sterk aanwezig en heeft het kind oefenmogelijkheden voor de lichamelijke functies nodig. (draaien, zitten, staan en lopen)

Er wordt geadviseerd een overdrachtsschrift te gebruiken.

Verstandelijk

Er is een sterke behoefte aan ritme en regelmaat. Elk kind heeft nog sterk zijn eigen leef ritme. Regels komen aan het einde van deze periode. Communicatie, verbaal en non-verbaal, is vanaf het begin belangrijk. Daarnaast is er behoefte aan stimulering van de zintuigen. In deze fase is praten en liedjes zingen met het kind belangrijk.

Sociaal-emotioneel

De behoefte aan lichaamscontact is in deze periode erg sterk. Het geeft het kind een vertrouwd en veilig gevoel. Het kind heeft een eigen plekje nodig bij vaste verzorgers.

2.2 De ontwikkeling van 1.5 - 2.5 jaar

Lichamelijk

Een ruime en veilige leefomgeving waar het kind zijn grove motoriek zoals klimmen, rennen, fietsen kan oefenen, is nodig. Daarnaast is kennismaking met verschillende materialen belangrijk. Ook de fijne motoriek begint op gang te komen, bijvoorbeeld de boterham met een vorkje prikken, torentjes bouwen en scheppen in de zandbak. De beheersing van spieren wordt steeds beter. Tegen het einde van de dreumesperiode (\pm 2,5 jaar) krijgt het kind beheersing over de sluitspieren en zou begonnen kunnen worden met de zindelijkheidstraining. De leeftijd waarop kinderen hieraan toe zijn is verschillend.

Verstandelijk

Een geordende omgeving om zelf te kunnen ordenen is belangrijk. Het spelmateriaal moet prikkelend zijn. Er is behoefte aan actieve taalstimulering zoals boekjes lezen, liedjes zingen, puzzelen en natuurlijk de omgeving verkennen zoals de kinderboerderij, speeltuin enz.

Sociaal-emotioneel

Structuur, regelmaat en vaste verzorgers zijn voor het kind belangrijk als basisveiligheid voor het ontwikkelen van eigen initiatieven. Het kind heeft behoefte aan positieve zelfbevestiging. Het kind wil graag zelf allerlei handelingen doen om ervarend te leren. Contact met leeftijdsgenootjes begint in deze periode te komen. Materiaal voor imitatiespel is nodig.

2.3 De ontwikkeling van 2.5 - 4 jaar

Lichamelijk

Er moet ruimte zijn om te experimenteren. De opbouw in moeilijkheid van spelmateriaal is belangrijk, waarbij als uitgangspunt geldt dat het spel uitdagend moet blijven. Het kind heeft behoefte aan oefening van de fijne motoriek, zoals kleuren, verven, plakken en daarnaast ruimte om energie kwijt te kunnen.

Verstandelijk

Het kind wil zijn eigen verhaal kwijt en heeft behoefte aan verbale communicatie met volwassenen en leeftijdsgenootjes. De behoefte om verstandelijke vaardigheden aan te leren begint zich te ontwikkelen. De intelligentie ontwikkeling wordt ook gestimuleerd door de kinderen te betrekken bij de dagelijkse gang van zaken en hen hierover te informeren. Gastouders kunnen kinderen opdrachten geven om dingen te halen. Kinderen worden ook gestimuleerd door hen zelf te laten nadenken, door niet alles zelf voor de kinderen te doen.

Sociaal-emotioneel

Materiaal voor fantasie en imitatiespel zijn nodig. Er is behoefte aan saamhorigheid en oefenen van de sociale vaardigheid. Daarnaast ontstaat de behoefte aan een plek om zich terug te trekken, alleen of samen met leeftijdsgenootjes. De behoefte aan positieve zelfbevestiging blijft ook op deze leeftijd belangrijk evenals de behoefte aan duidelijke regels.

Spelen met poppen of bouwen met blokken en auto's erbij kan de fantasie stimuleren.

2.4 De ontwikkeling van 4-8 jaar

Lichamelijk

Er is in deze periode sprake van een snelle motorische ontwikkeling, de kinderen hebben moeite om de eigen groei bij te houden. Ze proberen vaak dingen die nog te moeilijk zijn. Het gaat nu steeds meer om het bewegen met een doel in plaats van bewegen om het bewegen. De fijne motoriek ontwikkelt zich vanuit de polsen en niet meer vanuit de schouders en ellebogen.

Verstandelijk

Veel vaardigheden die kinderen opdoen op school worden elders nogmaals geoefend. Kinderen in deze leeftijd nemen spraak van anderen over. Ze gebruiken taal nu ook om zichzelf er mee uit te drukken. Hierdoor gaan ze ook steeds meer vragen over de wereld om zich heen, over relaties, over hun lichaam. Fantasie en werkelijkheid worden in het begin nog door elkaar gehaald. Kinderen kunnen in deze leeftijd meer denken in oorzaak en gevolg. In zintuiglijk opzicht kunnen de kinderen gedifferentieerder waarnemen: details en overzicht.

Sociaal- emotioneel

Het samenspelen met andere kinderen neemt een belangrijke plaats in. De invloed van buiten het gezin wordt groter. De relaties tussen kinderen onderling worden belangrijker. Een kind in deze leeftijdsfase is in staat constructiever in een groep te spelen; kan zich verplaatsen in andermans gevoelens, vergelijkt regels en houdt zich aan spelregels. Het kind gaat ook zijn grenzen zoeken.

2.5 De ontwikkeling van 8-12 jaar

Lichamelijk

De meeste basisvaardigheden hebben de kinderen nu onder de knie. De bewegingen worden door grote kinderen primair gebruikt om iets mee te doen, bv. sporten. De fijne motoriek specialiseert zich; schrijven van cijfers en letters op een lijntje is nog een behoorlijke 'priegelklus'.

Verstandelijk

Het denken is concreet gericht: de werkelijkheid wordt in toenemende mate belangrijker voor kinderen. Met behulp van concrete dingen ontwikkelen zij het zelfstandig denken en logisch redeneren.

Sociaal-emotioneel

De leeftijdsgroep wordt richtinggevend voor de normen. Er zijn regelmatig conflicten met de normen van de volwassenen. Aan de ene kant worden de kinderen steeds zelfstandiger, aan de andere kant kunnen ze nog niet buiten de volwassenen; ze hebben behoefte aan een steuntje in de rug op hun ontdekkingsreis naar zelfstandigheid.

3 Opvoeden binnen een gastgezin

3.1 Overbrengen van waarden en normen

De vorming van kinderen zal onder meer plaatsvinden door hun omgang met volwassenen en andere kinderen. Bij het overdragen van waarden en normen fungeren ook gastouders als voorbeeld. Door zelf het goede voorbeeld te geven leer je kinderen het gewenste gedrag. Situaties met betrekking tot waarden en normen waarin (gast)ouders handelend kunnen optreden en het goede voorbeeld geven, zijn o.a.:

- taalgebruik er wordt algemeen beschaafd Nederlands in het gastgezin en met het gastkind gesproken.
- samen spelen
- wanneer en wat en hoe bestraffen (zie straffen en belonen)
- conflicten hanteren
- zorg voor het milieu
- regels m.b.t. het mijn en dijn
- wat is goed en wat is slecht
- omgaan met verschillende etnische en culturele achtergronden
- het uiten van emoties
- sociaal gewenst gedrag
- rechten en plichten van kinderen, zoals het recht op privacy, recht op het wel of niet meedoen aan activiteiten of maaltijden
- regels en etiquette

Daar het overbrengen van waarden en normen een belangrijk deel uitmaakt van de opvoeding van kinderen, is het noodzakelijk dat hierover duidelijke afstemming is tussen vraag- en gastouder. Deze uitwisseling van opvoedingsideeën zal een proces moeten zijn wat voortduurt tijdens de hele opvangperiode.

3.2 Omgaan met emoties

Kinderen moeten zich vrij voelen hun emoties als verdriet, boosheid, angst, jaloezie, plezier en geluk te uiten. Als gastouder neem je deze emoties serieus. Het gedrag van een kind zegt iets over hoe het zich op dat moment in die situatie voelt. Je kan met woorden en lichaamstaal op het gedrag van het kind reageren.

3.3 Straffen en belonen

Gast- en vraagouders worden geadviseerd regelmatig met elkaar te overleggen over de regels die het gastkind moet leren hanteren en de wijze waarop dit wordt gestimuleerd. Ook bij de selectie van gastouders, de koppeling tussen vraag- en gastouder en de begeleiding zal aandacht besteed worden aan positieve en negatieve aandacht (belonen en straffen). We hanteren daarbij de volgende door pedagogische deskundigen aangedragen adviezen:

- Duidelijke regels
- Regels consequent toepassen
- Regels overdragen via voorbeeldgedrag
- Rekening houden met de leeftijd van het kind
- Uitleggen waarom je de regel hanteert
- Waar mogelijk goed gedrag belonen in plaats van slecht gedrag bestraffen.

3.4 Omgaan met andere kinderen en volwassenen

De behoefte aan communicatie is al vanaf jonge leeftijd aanwezig. Naast de relaties die het kind met de eigen ouders heeft, heeft het behoefte aan contacten met andere volwassenen en leeftijdsgenoten. Binnen de gastouderopvang wordt het kind een veilige en hechte relatie geboden met de gastouder. Vanuit de veilige basis kan het kind contact leggen met anderen. Deze contacten zijn belangrijk voor de ontwikkeling van het kind. Met name de mogelijkheid om met andere kinderen te spelen is van belang vanaf de leeftijd van ongeveer twee jaar. Maar ook voor jongere kinderen geldt dat ze zichtbaar kunnen genieten van de aanwezigheid van mensen om zich heen. Om het contact tussen gastkind en eventueel eigen kinderen van de gastouder goed te laten verlopen is het belangrijk de eigen kinderen voor te bereiden op de komst van het gastkind en ze bij de verzorging te betrekken.

4 De voorwaarden

4.1 De leefomgeving

Voor de leefomgeving is als eerste belangrijk de materiele veiligheid. Het huis waarin de opvang geboden wordt moet veilig ingericht zijn. Dit geldt zowel voor de ruimtes binnen als voor de eventuele tuin. Daarnaast is een hygiënische leefomgeving belangrijk. Tijdens de intake en daarna jaarlijks voert de bemiddelingsmedewerkster een risico inventarisatie veiligheid en gezondheid uit. Dit gebeurt a.d.h.v. inventarisatielijsten en het geeft de bestaande situatie weer. De GGD houdt toezicht en voert controle uit op het veiligheids- en gezondheidsbeleid van het Gastouderbureau.

De leefruimtes waar het gastkind verblijft zijn rookvrij.

Erg belangrijk is dat de leefomgeving aan kinderen voldoende uitdaging biedt. Kinderen moeten voldoende ruimte hebben voor verschillende soorten spel, waarbij er zeker de gelegenheid moet zijn om buiten te spelen. Het kind moet spelmateriaal tot zijn beschikking hebben dat past bij zijn leeftijd en ontwikkelingsfase.

Indien de leefomgeving niet voldoet aan de eisen gesteld door de Stichting Kinderopvang Rolde kan de gastouder niet ingeschreven worden bij het gastouderbureau.

De eisen worden jaarlijks in de opvangwoning door de houder getoetst op naleving van de lichamelijke en geestelijke gezondheid.

4.2 Signaleren en observeren

Van gastouders wordt verwacht dat ze goed in de gaten houden hoe het gastkind zich gedraagt en wat daaruit is op te maken over hoe het kind zich voelt bij de gastouder. Mocht de gastouder van mening zijn dat de ontwikkeling van het kind anders verloopt dan je zou mogen verwachten, dan gaat de Stichting Kinderopvang Rolde er vanuit dat de gastouder dit bespreekt met de vraagouder. De gastouder kan in dergelijke situaties altijd contact opnemen met de medewerkers van het gastouderbureau voor advies.

5. Samenwerking tussen gastouder, vraagouder en gastouderbureau.

Voor het zo optimaal mogelijk gestalte geven aan de opvang van kinderen is het belangrijk een goede afstemming te hebben tussen alle betrokkenen. Voor ouders is het belangrijk vertrouwen te hebben in de opvangsituatie van hun kind. Voldoende informatie over het kind in de opvangsituatie is dan belangrijk. Naast de haal- en brengmomenten zijn er een aantal vaste contactmomenten gedurende de periode dat hun kind in het gastgezin verblijft.

5.1 Haal- en brengcontacten

Bij het brengen en halen van het kind is er gelegenheid om elkaar op de hoogte te houden van alles wat in het belang is voor de betrokkenen. De vraagouder kan vertellen hoe het thuis met het kind gaat, of er bijzonderheden zijn voorgevallen, of het kind helemaal fit is enz. De gastouder kan vertellen wat er die dag is gebeurd, wat het kind heeft gedaan, hoe het geslapen / gegeten heeft enz. Het is belangrijk om regelmatig de tijd te nemen om rustig de zaken met elkaar door te nemen. Dit voorkomt irritaties over en weer. Eventueel kan gebruik gemaakt worden van een overdrachtschriftje.

5.2 Kennismakingsgesprek

Bij de kennismaking tussen vraag- en gastouder zullen zij zelf moeten beoordelen of zij voor elkaar de geschikte personen zijn. Op verzoek van gast- of vraagouder kan de bemiddelingsmedewerker hierbij aanwezig zijn.

5.3 Koppelingsgesprek

Na een positieve kennismaking vindt er een koppelingsgesprek plaats tussen vraag- en gastouder en de bemiddelingsmedewerkster. Tijdens dit gesprek worden de overeenkomsten getekend.

5.4 Evaluatiegesprek

Na een proeftijd van 2 maanden vindt er een evaluatiegesprek plaats tussen vraag- en gastouder en de bemiddelingsmedewerkster om te zien of alles naar wens verloopt.

5.5 Einde van de opvang

Als de opvang in een gastgezin stopt, om welke reden dan ook, is het belangrijk voor het kind om afscheid te kunnen nemen van de gastouder en eventuele andere gezinsleden. Het kind is zich gaan hechten aan de mensen, gewend geraakt aan de gang naar het gastgezin en moet de kans krijgen hier afstand van te nemen en zich voor te bereiden op een andere situatie. De Stichting Kinderopvang Rolde verwacht van de vraag- en gastouder dat ze hier rekening mee houden.

5.6 Exit interview

Wanneer de opvang beëindigd wordt, krijgen de vraag- en gastouders de gelegenheid een enquête in te vullen. Dit wordt gebruikt om de kwaliteit van gastouderopvang te bewaken en eventueel te verbeteren.

6. Kwaliteits criteria gastouders:

De gastouder:

- ✚ Is in bezit van een certificaat goed gastouderschap / een diploma MBO 2 Helpende zorg en welzijn of heeft de bereidheid deze te halen
- ✚ Is bereid tot samenwerken met het gastouderbureau en tot behalen van de vereiste herhalingscertificaten.
- ✚ Is in bezit van een EHBO certificaat volgens eindtermen van Oranje Kruis of is bereid hiervoor een cursus te volgen.
- ✚ Is lichamelijk en geestelijk gezond
- ✚ Respecteert privacygevoelige gegevens en geeft geen informatie door aan derden;
- ✚ Staat open voor en respecteert andere gewoontes, culturen, levenswijzen en opvoedingsideeën;
- ✚ Beschikt over goede communicatieve vaardigheden en is in staat om op een professionele manier contact met de vraagouders te onderhouden en afspraken te maken;
- ✚ Heeft kennis van de ontwikkeling van kinderen, staat positief ten opzichte van de pedagogische doelstellingen zoals uitgewerkt in het pedagogisch beleidsplan, en kan deze in praktijk brengen;
- ✚ Heeft een goede 'achterwachting' indien er meer dan drie kinderen opgevangen worden. Deze achterwacht dient beschikbaar te zijn en in geval van calamiteiten op het opvangadres aanwezig te zijn binnen ambulanceaanrijtijden.
- ✚ Is in staat tot reflecteren op het eigen handelen;
- ✚ Laat kinderen niet alleen en laat het toezicht niet aan anderen over;
- ✚ Is regelmatig en gedurende minimaal een half jaar beschikbaar als gastouder;
- ✚ Heeft goede beheersing van de Nederlandse taal; zodanig dat gastouders kunnen communiceren met de medewerkers van het gastouderbureau, cursussen kunnen volgen en een pedagogisch beleidsplan kunnen lezen.
- ✚ Is in bezit van een verklaring omtrent het gedrag (VOG)
- ✚ Draagt zorg voor een verklaring omtrent het gedrag (VOG) voor alle volwassen huisgenoten
- ✚ Is goed telefonisch bereikbaar;
- ✚ Is in bezit van AVP verzekering en een inzittenden verzekering bij autogebruik.